

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 stycznia 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt III Aua [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. nie obciąża wnioskodawczyni kosztami zastępstwa
procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację M. K. od wyroku z dnia 2 października 2013 r., którym Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji z dnia 23 lipca 2012 r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 18 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (dalej jako ustawa wypadkowa) oraz art. 23 i 24 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (dalej jako ustawa zaopatrzeniowa), przez ich błędną wykładnię polegającą na bezpodstawnym

uznaniu, że ubezpieczona nie jest częściowo niezdolna do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji z powodu choroby zawodowej, a zatem nie przysługuje jej prawo do renty z tego tytułu, podczas gdy skutek choroby zawodowej ubezpieczona utraciła całkowicie zdolność do wykonywania pracy protetyka, a zdolność do wykonywania pracy stomatologa zachowała jedynie częściowo i nadal wykonuje ją w ograniczonym zakresie; 2) art. 18 ust. 1 i 3 ustawy wypadkowej oraz art. 23 i 24 ustawy zaopatrzeniowej, przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na bezpodstawnym pominięciu chorób ubezpieczonej współistniejących z chorobą zawodową i braku oceny, w jakim stopniu choroba zawodowa wpływa na ograniczenie możliwości wykonywania pracy zawodowej przez ubezpieczoną.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z powodu choroby zawodowej, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy właściwemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła w pierwszej kolejności koniecznością dokonania wykładni art. 23 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej oraz aktualnie obowiązującego art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna), poprzez wyjaśnienie rozumienia „znacznego stopnia utraty zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”, które budzi rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżąca wskazała również na potrzebę rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: 1) wyłaniającej się na tle art. 18 ust. 1 i 3 ustawy wypadkowej (art. 6 ust. 1 pkt 6 aktualnie obowiązującej ustawy wypadkowej) kwestii, czy występowanie choroby zawodowej w splocie przyczyn niezdolności do pracy uzasadnia przyznanie osobie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu choroby zawodowej, jeżeli osoba ta utraciła częściowo zdolność do pracy zarobkowej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, a następnie ujawnione w późniejszym okresie inne choroby uniemożliwiają jej powrót do wykonywania takiej pracy w pełnym zakresie, pomimo że choroba zawodowa nie postępuje dzięki ograniczeniu wykonywania tej pracy; 2) powstałej na gruncie art. 24 ust. 1 pkt. 1

ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 13 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej wątpliwości (która to kwestia nie znalazła odzwierciedlenia w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku), czy rozpatrywanie możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji obejmuje także odzyskanie tej sprawności w drodze zabiegu medycznego lub operacji oraz czy odmowa poddania się takiemu zabiegowi lub operacji przez osobę ubezpieczoną może być pomijana przy ocenie możliwości odzyskania tej sprawności wskutek takiej możliwości leczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz.

151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004, nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania już tylko dlatego, że ograniczając się do sformułowania pytania i stwierdzenia, że wyrażona w nim wątpliwość stanowi

zagadnienie prawne oraz ogólnikowego powołania się na rozbieżność w orzecznictwie sądów w odniesieniu do formułowanej wątpliwości interpretacyjnej, nie przeprowadza żadnego wyводу juredycznego dla wykazania, że wątpliwości takie faktycznie istnieją i wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego oraz nie wskazuje na faktyczne rozbieżności w orzecznictwie tego Sądu lub sądów powszechnych.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że rozumienie pojęcia „znaczej utraty zdolności do pracy” stanowiło już przedmiot wyjaśnień Sądu Najwyższego. Mianowicie w wyroku z dnia 12 sierpnia 2015 r., I UK 387/14 (LEX nr 1814905), z powołaniem się na wcześniejsze orzecznictwo, zajęło stanowisko, że pojęcie „w znacznym stopniu” oznacza „w stopniu większym niż połowa zwykłej zdolności do pracy”. W rezultacie prawa do renty nie ma ubezpieczony, który utracił zdolność do pracy w stopniu mniejszym niż znaczny (mniejszym niż połowa zwykłej zdolności do pracy). Z kolei w wyroku z dnia 9 grudnia 2008 r., I UK 147/08 (OSNP 2010 nr 11-12, poz. 145) wyjaśniono, że niezdolność do pracy wskutek choroby zawodowej w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej z dnia 30 października 2002 r., a poprzednio art. 18 ust. 1 ustawy wypadkowej z dnia 12 czerwca 1975 r. zachodzi wówczas, gdy choroba zawodowa jest istotną przyczyną częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, co oznacza, że bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby. Taki stan rzeczy występuje, gdy choroba zawodowa sama powoduje uszczerbek na zdrowiu uzasadniający zakwalifikowanie pracownika jako częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy oraz również wówczas, gdy sama choroba zawodowa nie uzasadnia uznania pracownika za całkowicie lub częściowo niezdolnego do pracy, jednakże bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby, ponieważ pozostałe przyczyny niezdolności, np. inne choroby nie wystarczają do jej powstania. W konsekwencji, stopień w jakim choroba zawodowa przyczynia się do niezdolności do pracy nie ma znaczenia, ważne jest bowiem to, że przesądza ona o niezdolności do pracy, stanowiąc jej istotną przyczynę.

Nie wiadomo również, jakie znaczenie dla wyniku sprawy miałyby mieć rozstrzygnięcie zagadnienia formułowanego przez skarżącą na tle art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej (art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej), skoro objęta

nim kwestia nie stanowiła podstawy zaskarżonego rozstrzygnięcia, a skarżąca - ograniczając się do wskazania na ustne motywy wyroku Sądu drugiej instancji - nie formułuje w skardze kasacyjnej żadnego zarzutu obrazy przepisów postępowania.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

I.n